

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0248-252
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Одеська державна академія будівництва та архітектури
ID ОП у ЄДЕБО	37064
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Економіка будівельного підприємства, перший (бакалаврський) рівень, 07 Управління та адміністрування, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://drive.google.com/file/d/1KSOcKKwkL8AgPazDDOpj07zGphorUgbT/view
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	07 “Управління та адміністрування”
Дата засідання	11 січня 2020 року
№ протоколу	37
Доповідач	Ваврін Максим Ростиславович

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

<> наявні

<> виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

<> відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

<> встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

<•> відсутні

Обґрунтування:

Відповідно до частини третьої пункту 4 розділу III Положення “Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти” затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України №977 від 11 липня 2019 року підстави для відмови в акредитації відсутні

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</p>	<p>Рівень В</p>	<p>ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями. Враховуючи узгодженість за підкритеріями та комплексний підхід в оцінюванні, релевантність фактів їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою відповідають Критерію 1 з невеликими недоліками.</p>	<p>Рівень Е</p>	<p>ЗВО не продемонстрував урахування тенденцій розвитку спеціальності. Не продемонстровано залучення іноземного досвіду з даної ОП. Врахування регіонального контексту є сумнівним, оскільки обмежується виключно будівельною сферою, що в більшій мірі відповідає спеціальності 192 Будівництво та цивільна інженерія, а не 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. В самооцінці на підтвердження даного твердження наведено аналіз будівельного ринку України - це ж зазначають у звіті експерти. Проте викликає сумніви висновок експертів про рівень даної ОП у контексті відсутності будь яких згадок у висновку саме специфіки спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Вивчення вітчизняного досвіду закладом зводиться виключно до двох прикладів ЗВО, які спеціалізуються на будівництві та архітектурі. У своєму звіті експерти з незрозумілої причини виділяють Підкритерій 1.5, проте в методичних рекомендаціях НА такий підкритерій відсутній.</p>

				<p>ОП не відповідає стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. У інтегральній компетентності вилучено "...у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності ...", що є порушенням Стандарту та штучним обмеженням сфери ОП у даній спеціальності виключно підприємництвом. ЗВО вільно трактує стандарт намагаючись влаштувати парафрази з компетентностей або підмінюючи відповідні компетентності зі Стандарту своїми власними, наприклад: ЗК 2 є об'єднанням компетентностей Стандарту ЗК1 та 2, з додаванням "Здатність до формування компетенцій, необхідних для успішної науково-педагогічної роботи в даній галузі науки". У ОП ЗВО у загальних компетентностях додає власні, які можуть бути виключно фаховими, наприклад ЗК 7, яка є парафразом з конкретизацією ФК 3. У всіх фахових компетентностей вилучено зворот "...торгівлі та біржової діяльності", а також слово "підприємництво" замінюють словом "будівництвом", що не є тотожними поняттями. Усе вище перераховане дозволяє прийти до висновку, що при вилученні 2/3 частини предметної області спеціальності 076 дана ОП лише на 33% відповідає Стандарту вищої освіти за своїм змістом.. Кваліфікація зазначена в ОП не відповідає Стандарту та ЗУ.</p> <p>Зазначені недоліки є суттєвими та такими, які можна виправити виключно в однорічний термін.</p>
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	Рівень В	ОП узгоджено із якісними характеристиками	Рівень Е	Загальний обсяг освітньої програми становить 240 кредитів, що відповідає ЗУ.

		<p>за підкритеріями критерія 2. Враховуючи комплексний підхід в оцінюванні, релевантність фактів їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 2 з недоліками, що не є суттєвими.</p>	<p>Слід зазначити, що експерти у своєму висновку не наводять чітких аргументів відповідності Стандарту. У зв'язку з невідповідністю Стандарту вищої освіти, про що зазначалось вище, ОП не забезпечує 50% Стандарту даної спеціальності. Через змінення компетентностей в ОП та їх не відповідність Стандарту, співпадіння з ним становить максимально 33,33%. Дане співвідношення становить порушення стандарту.</p> <p>У акредитаційній справі ЗВО надав план для другого (магістерського) рівня вищої освіти, на що було звернено увагу експертної групи. На сайті ЗВО наявний план для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за даною ОП затверджений 2016 року без змін і доповнень, хоча, ОП неодноразово змінювалась. При детальному вивченні плану 2016 року було виявлене повне його співпадіння з ОП 2019 року. Враховуючи це, слід зазначити, що такі факти свідчать про порушення абзацу 1 частини 4 статті 10 ЗУ “Про вищу освіту”. У своєму висновку експертна група жодним чином не розгляну дану ситуацію.</p> <p>В ОП підмінено поняття структурно-логічної схеми. Замість неї наведений семестровий розподіл ОК. У Додатку “Блок-схема викладання дисциплін ...” наведено стовпчикові блоки освітніх компонентів. Проте дана блок-схема не є структурно-логічною схемою, а відповідно є підміною даного поняття. У блок-схемі текст є нечитабельним через перенавантаження скороченнями та пропусками слів у блоках. У схемі відсутні передувальні та послідовні зв'язки між ОК програми, а також відсутні деякі ОК або їх повторення з іншими числами.</p>
--	--	--	---

			<p>Матриця відповідності є сумнівною, оскільки деякі нормативні ОК належать до інших спеціальностей, наприклад, для спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування” – Фінанси, Фінанси підприємств, Гроші та кредит, Страхування в будівництві, Інвестування. Дані ОК не відповідають нормативному змісту навчання відповідно до стандарту вищої освіти, а також не мають прямих компетентностей в ОП. Також присутнє дублювання ОК під різними назвами: Інформатика та комп’ютерна техніка та Інформаційні технології та Формування баз даних економічної інформації та Інформаційно-аналітичні бази та Інформаційно-аналітичні бази: MeDoc; Історія економічної думки та Історія України та українська культура та Економічна історія України та світу; Математичне програмування та Економетрія та Економіко-математичні методи та моделі.</p> <p>Також у плані присутні ОК, які є складовими частинами інших дисциплін, а саме: Управління витратами, Потенціал та розвиток підприємства, Капітал підприємства: формування та використання, Підприємництво у будівництві. Всі наведені приклади детально вивчаються як складові частини інших ОК, що не забезпечує РН ОП та призводить до надлишкового штучного дублювання навантаження для здобувачів.</p> <p>У ОП присутні вибіркові ОК, які повинні бути нормативними, наприклад, Планування і контроль на підприємстві та Стратегія підприємства. Дані ОК забезпечують набуття компетентності СК 10 Стандарту. Перебування даних ОК у вибірковій частині не дозволяє студенту отримати РН відповідно до Стандарту, що є недопустимим.</p>
--	--	--	---

				<p>Враховуючи наведені факти можна поставити в цілому під сумнів висновок експертної групи за підкритерієм 2.2.</p> <p>У ОП всі ОК, які забезпечують вивчення будівельної сфери перебувають у вибірковому блоці, що не дозволяє студентам набути компетентності, які вказані в ОП через можливість їх невивчення.</p> <p>Через невідповідність Стандарту, відповідність предметній сфері є сумнівною.</p> <p>Назва ОП “Економіка будівельного підприємства” свідчить про її міждисциплінарність з спеціальністю 051 Економіка. Проте, у ОП та навчальному плані немає жодної ОК та компетентностей з відповідної спеціальності, окрім загальнотеоретичного економічного блоку. Висновок експертів: “Освітні компоненти ОП дібрані таким чином, що відповідають вказаному об’єкту професійної діяльності. ОП на момент виїзної акредитаційної експертизи не є міждисциплінарною.</p> <p>Під час роботи виїзної акредитаційної комісії встановлено, що групою забезпечення підготовлено проект впровадження елементів міждисциплінарності при процедурі визначення вибірових дисциплін із розширеного переліку.”, - є недостовірним, а пояснення ЗВО, зазначені експертами, викликають стурбованість. Включення міждисциплінарності у вибірковий блок дисциплін є свідченням її відсутності, оскільки при міждисциплінарності ОП необхідно враховувати компетентності обох спеціальностей. Можливість виключного вибору міждисциплінарних компонентів студентами не дозволяє набути РН за такою ОП.</p>
--	--	--	--	---

				<p>У ОП присутні два блоки вибіркового фахового ОК. Проте, дані два блоки є ідентичними за наповненням ОК. Такий стан справ свідчить, що студенти не можуть сформувати індивідуальну освітню траєкторію та є порушенням пункту 15 частини першої статті 62 ЗУ, оскільки вибірковість становить 0%.</p> <p>Цікавим є заповнення у звіті експертів: “Це свідчить про недостатні умови на ОП для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. Однак наразі в ЗВО розроблений проект Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін у Навчально-науковому інституті бізнесу та інформаційних технологій (редакція від 05.09.2019 р.) (http://odaba.edu.ua/upload/-files/polozhennya_pro_ind.navch.plan_studenta.pdf), який виставлений на обговорення і в якому скоореговані принципи вибору дисциплін таким чином, що дозволяє формувати індивідуальну освітню траєкторію.”, - хоча станом на 08.10.2020 року на сайті та за наведеним лінком немає проекту документу, про який розповідають експерти. Твердження експертної групи про “недостатні умови” є недостовірним, оскільки “умови для вибіркового” – відсутні, про що зазначено вище.</p> <p>У ОП передбачено дві практики. Проте при розгляді даних освітніх компонент не було виявлено Методичних рекомендацій щодо проходження практик та написання звіту, який вимагається нормативними документами. В описах даних ОК присутній тільки короткий опис практики, відсутні щоденники практики, приклади оформлення звіту та вимоги до нього. У Положенні про проходження практик наявні загальні документи,</p>
--	--	--	--	---

			<p>проте вони не конкретизуються щодо даної ОП. Всі наведені факти можуть свідчити про відсутність практичної підготовки або її формальний характер.</p> <p>У висновку експертів зазначено: “ОП «Економіка будівельно підприємства» передбачено освітні компоненти, що дозволяють забезпечити набуття соціальних навичок, формування у майбутнього фахівця екологічної свідомості, соціальної суспільної та корпоративної відповідальності. Це відбувається шляхом проведення ділових ігор, кейсових завдань для аналізу і обговорення на практичних заняттях, що надає можливості осмислення та обґрунтування управлінських та економічних рішень на прикладі конкретних ситуацій, завдяки чому студенти набувають навички роботи в команді, вмінню ведення дискусії, формулювання та аргументації власної точки зору при аналізі складних економічних задач.”, - проте даний висновок є сумнівним, оскільки в силабусах ОК відсутні пояснення забезпечення компетентностей та РН ОП. Також у більшості з них відсутні розділи індивідуальних робіт та інтерактивних методів навчання, які зазначають експерти.</p> <p>Для прикладу наведемо силабус ОК “Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків” в якому все перераховане відсутнє.</p> <p>Хоча експерти зазначають : “Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання.”, - проте описані вище факти дублювання освітніх компонентів під різними назвами ставить даний висновок під</p>
--	--	--	---

				сумнів. Слід зазначити, що в ОП 1 кредит дорівнює 30 годин. Виявлені недоліки є вагомими та можуть бути виправленими виключно в однорічний термін.
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	Рівень В	ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями критерію 3. ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 3.	Рівень В	
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	Рівень В	ОП узгоджено із якісними характеристиками за підкритеріями критерію 4. Враховуючи розвиток програми взаємодії із підкритерієм 4.5, а також комплексний підхід в оцінюванні, релевантність фактів їх контексту, різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 4.	Рівень В	
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	Рівень В	ОП має високий рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями критерію 5, враховуючи комплексний підхід в оцінюванні, релевантність фактів їх	Рівень В	

		контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 5.		
Критерій 6. Людські ресурси	Рівень В	ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями критерію 6, враховуючи комплексний підхід в оцінюванні критерію, ОП та освітня діяльність за цією програмою в цілому відповідають Критерію 6.	Рівень В	
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	Рівень В	ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями критерію 7. Комплексний підхід в оцінюванні критерію дозволяє зробити висновок щодо відповідності ОП Критерію 7.	Рівень В	
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	Рівень В	ОП має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями критерію 8. Враховуючи комплексний підхід в оцінюванні, релевантність фактів їх контексту ОП та освітня	Рівень В	

		діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 8 з несуттєвими недоліками.		
Критерій 9. Прозорість та публічність	Рівень В	ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями та належним чином представлена на сайтах ЗВО та в соціальних мережах. Інформація є доступною, актуальною, регулярно оновлюється. Враховуючи узгодженість за підкритеріями та комплексний підхід в оцінюванні, ОП та освітня діяльність за цією програмою відповідають Критерію 9 з несуттєвими недоліками.	Рівень В	
Критерій 10. Навчання через дослідження	X	X	X	X

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

Для усунення виявлених під час акредитації недоліків необхідно:

1. Узгодити ОП зі Стандартом, з мінімальним дотриманням 50% його обсягу.
2. Затвердити новий план ОП.
3. Унормувати атестацію відповідно до ЗУ прибравши слово “державна”.
4. Використовувати всі компетентності та РН зі Стандарту при корегуванні ОП.
5. Унормувати дублювання ОК у ОП шляхом перегляду усіх ОК ОП. Переглянути ОК на предмет забезпечення компетентностей та РН.
6. Для покращення мети ОП слід розглянути можливість забезпечення специфіки ОП через перенесення відповідних ОК у нормативні з вибіркових.
7. Розробити Структурно-логічну схему ОП.
8. Розглянути можливість зміни назви ОП шляхом вилучення слова “Економіка”, що призводить до міждисциплінарності ОП.
9. Підвищити регулярність та змістовність проведення анкетувань студентів щодо шляхів удосконалення ОП за набором компонент, їх тематичного наповнення, а також отриманих результатів навчання.
10. Удосконалити діяльність робочих органів щодо формування/оновлення цілей програми шляхом систематичного ведення протоколів засідань.
11. Переглянути кваліфікацію в ОП та узгодити її з ЗУ.
12. Переглянути вибірковий блок дисциплін та довести його до 25% ОП відповідно до ЗУ.
13. Врахувати можливість впровадження гуманітарного блоку вибіркових дисциплін, які б забезпечували набуття соціальних навиків.
14. Переглянути правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті для їх більшої конкретизації та розроблення зрозумілої процедури їх зарахування.
15. Рекомендовано повною мірою використовувати в навчальному процесі наукові та науково-практичні здобутки викладачів групи забезпечення.
16. Впровадити рекомендації Національного агентства щодо розроблення силабусів та їх змістовного наповнення.
17. Пропонувати здобувачам освіти усі методичні рекомендації та привести їх у відповідність до спеціальності 076.
18. Доцільним є впровадження практики підписання НПП та здобувачами вищої освіти декларацій про академічну доброчесність.
19. Покращити умови для безперешкодного доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітнього процесу.
20. Запровадити практику обговорення змін та доповнень в ОП, їх публікацій на сайті ЗВо.
21. Необхідно привести у відповідність кафедральний та сайт ЗВо, завершити налагодження новоствореного сайту, доповнити його зміст інформацією про групу забезпечення та проектну групу.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

<> акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

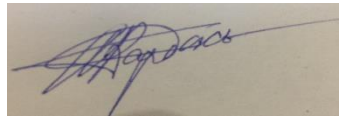
<> акредитацію ОП

<•> **умовну (відкладену) акредитацію ОП**

про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

<> відмову в акредитації ОП

Голова ГЕР 07

А. В. Бардась